

Riport Lukácsi Huba tanár úrral

Miért nem mutatták be mindez idáig magyar színpadon ezt a francia barokk drámát?

Magyarországon nem alakult ki a barokk drámák színrevitelének hagyománya, elsősorban azért, mert a magyar nyelven játszó hivatásos társulatok megalakulásának idején, a XVIII. század végén, a romantika és az általa felfedezett reneszánsz angol dráma lett uralkodóvá csaknem egész Európában. Mondhatnám azt is, hogy valamit lekés-tünk. Molière-t elfogadta a magyar közönség, Corneille és Racine megmaradt ismeretlennek.

Rendezett már olyan színházi darabot, melynek Corneille volt a szerzője?

Igen. A Latinovits Zoltán Diák-színpad 1990-ben mutatta be a Cid c. tragédiát. A szereplőkkel együtt akkor döbbsentem rá, hogy Corneille nagy drámaíró és hatalmas szellemi-lelki kisugárzás. A Cinna bemutatását csaknem öt éven át terveztem, hogy úgy mondjam: megpróbáltam belőle alaposan felkészülni.

Miért áll ilyen közel Önhöz a darab?

Azt hiszem, főként szépségeért. Persze sok mindenre mondhatjuk azt, hogy szép, ez azonban valami más, különleges szépség. Manapság az átlag színházi előadások jelentős részében az emberi tévedések, bűnök visszataszító formában és "látványosan" mutatkoznak meg. Corneille szereplői nem ilyenek. Amikor tévednek, akkor is van bennük valami szépség, s éppen ezért ezeket a szereplőket hibáik ellenére is lehet csodálni. Mert az ember nem attól nagyszerű, hogy hibátlan jellem, hanem attól, hogy bűnei mellett van benne valami eredendő tisztaság és méltóság-ez a corneille-i szépség.

Miről szól ez a dráma?

A női főszereplő (Emília) bosszút akar állni apja haláláért, akit az első római császár, Augustus saját kezével ölt meg. Vajon elfogadható-e erkölcsi szempontból ez a bosszú? Hiszen Emília zsarolással kényszeríti szerelmesét, Cinnát, a császár meggyilkolására. Milyen szerelem az, amely -legalább részben- a bosszúvágyra és zsarolásra épül? Amíg Augustus nem jelenik meg a színpadon, a nézőnek az a benyomása támad, hogy ha ilyen szörnyű vérdíjak árán jutott hatalomra, visszataszító embernek kell lennie, vagy nem is lehet már embernek nevezni.

Nemsokára megtudjuk, hogy Augustus császár nem pusztán egy világbirodalom, az ókori Róma ura, hanem önmagával, önnön félelmeivel és lelkiismeretével viaskodó ember, aki -miután az összeesküvés lelepleződik- képes a teljes megbocsátásra, ő, aki -mindent megtudott és mindent elfeled. Kegyelme által másokat éppúgy megment az erkölcsi pusztulástól, mint önmagát!

Mit üzen Corneille a ma emberének?

Fölteszi nekünk is a kérdést: lehet-e, szabad-e a hatalom gyakorlását elválasztani az erkölcsi törvényektől.

Mi az, ami ezt a drámát megkülönbözteti korunk igényeinek átlagos színlelőadásaitól?

- A francia barokk dráma csupa tűz és feszültség. Hangsúlyja azonban nem a cselekményességen van, középpontjában nem valamilyen látványosság áll, hanem maga a varázslatos drámai szöveg. A beszéd, a szavak ősi ereje. A szereplők mozgása ezért szükségszerűen nagyon visszafogott. Szenvedést, szenvedélyt sugárzó tekintetükkel irányítják a néző figyelmét. Ez a darab a gyönyörű szövegnek, a takarékos, de kifejező mozdulatoknak, színeknek és formáknak a kristálytömbje.

Mennyire van az előadásban meghatározó szerepe a színeknek?

Minden szín jelképez valamit, persze nem önmagában, hanem az adott drámai szituációban. A bíborvörös különböző árnyalatai a szenvedélyt, a fehér a tisztaságot, a sötétkék a megbékélést, a nehézselyem fekete bársony a gonoszszágot, a királykék a hatalomra méltó erőt, a lila és a violaszín a bűnbánat jelképe, szimbóluma.

Miért nem Augustus császár a darab címadója? Hiszen ő áll a cselekmény középpontjában?

Nézd, Corneille drámájából világossá lesz számunkra, hogy Augustus, a caesar, nem maga a tökéletesség, nem maga az Isten. A megtisztuláshoz vezető úton majdnem minden szereplő segíti őt, akaratlanul is. Mintha küzdelmeinkben nem lennének magunkra hagyva. Mit mondhatok még?... A darab talán önmagáért beszél.

Köszönjük Lukácsi Huba tanár úrnak, a rendezőnek, a színészeknek és valamennyi közreműködőnek az előadását!

Steinmacher Kornélia 9.c

Pierre Corneille
CINNA
AVAGY AUGUSTUS CSÁSZÁR KEGYELME
Fordította: Nemes Nagy Ágnes

LATINOVITS ZOLTÁN DIÁKSZÍNPAD 2002.
A Bodai Ötletteremtő Szépirodalmi és Művészeti Alap támogatásával
fennállásának 20. évfordulójára